

Nr 266.

Av herr **Tamm**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av ett statens skogsodlingsanslag.

I proposition, nr 134, den 21 februari har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag angående anvisande av ett statens skogsodlingsanslag. De i propositionen föreslagna åtgärderna kunna förväntas starkt främja skogsvårdsintresset i landet. Med säkerhet komma de jordägare, som å sina fastigheter hava s. k. gamla kalmarker eller utglesnade och lågproduktiva bestånd att använda sig av det tillfälle, som nu erbjudes, att med statens hjälp få dessa områden sätta under full skogsproduktion. Nyttan för landet av denna verksamhet blir förvisso betydande.

Emellertid är det av stor vikt, att verksamheten från början organiseras på det mest ändamålsenliga sätt, så att gagnet för det allmänna av de offer, staten ikläder sig, må bliva det största möjliga. I stort sett får den i propositionen föreslagna organisationen av bidragsverksamheten sägas vara ändamålsenlig. I ett par hänseenden kunna emellertid befogade erinringar göras. Dessa gälla dels avgränsningen av bidragets storlek i förhållande till kostnaderna för varje särskilt företag samt dels behovet av ett avskiljande av de allra minsta fastigheterna från bidragsverksamheten.

I mom. 7 av förslaget till "kungörelse angående villkor för statsbidrag från statens skogsodlingsanslag" säges, att bidrag "kan beviljas till högst 50 procent av den utav skogsvårdsstyrelsen godkända kostnaden för företaget". I motiven anföres beträffande bidragsprocenten: "Därest ett verkligt allmänt intresse för ifrågavarande markers produktivgörande skall genom bidragsverksamheten väckas bland landets jordägare, torde därför bidrag av nämnda storlek böra kunna beviljas för ändamålet. Skulle det visa sig, att en tillräckligt omfattande verksamhet i förevarande syfte kan ernås med lägre bidrag, hava enligt kommitténs förslag vederbörande myndigheter i sin hand att bestämma bidragsandelen lägre än femtio procent." (Sid. 60.) Kungl. Maj:t synes sålunda hava ansett, att ett bidrag av 50 procent i regel behöves för att intresset skall väckas hos skogsägarna, men att det dock skall vara skogsvårdsstyrelsen obetaget att bevilja bidrag även till lägre procent.

Dessa bestämmelser torde icke vara fullt ändamålsenliga. Intresset för skogsodling å gamla kalmarker samt iståndsättandet av sedan gammalt vanvårdade skogsmarker är för närvarande starkt och levande ute i landet. För att detta intresse skall utlösas i praktisk handling, kräves säkerligen ej så högt bidrag som med 50 procent. Ett statsbidrag, beräknat efter 40 procent av kost-

naden för företaget, kommer med all säkerhet att medföra, att den önskade skogsvårdsverksamheten kommer i gång i mycket betydande omfattning. De årliga anslag, statsmakterna kunna vilja anvisa för ändamålet, komma förvisso att bliva fullt utnyttjade även med en till 40 fastställd högsta bidragsprocent. Man torde snarast få förvänta, att anslagen ej visa sig tillräckliga ens vid tillämpandet av denna lägre procent.

Vid sådant förhållande synes det vara befogat, att mom. 7 ändras på sådant sätt, att bidraget fastställes att utgå med i regel 40 procent. En sådan ändring skulle få till följd, att ett avsevärt större antal skogsägare kunna få del av statsbidraget, än vad skulle bliva fallet, om Kungl. Maj:ts förslag följdes. Nu torde kanske sägas, att jämväl med de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna bidragen i viss omfattning skulle kunna fastställas till lägre belopp än 50 procent. Det skulle ju enligt förslaget ankomma på skogsvårdsstyrelsen att i lämpliga fall bevilja anslag även till lägre belopp. Ett dylikt förfaringssätt är väl teoretiskt tänkbart, men det är knappast praktiskt genomförbart. Hava statsmakterna maximerat bidraget till 50 procent, går det ej för skogsvårdsstyrelsen att i praktiken variera bidragen till växlande, lägre belopp. I bygderna skulle snabbt sprida sig kändedom om att styrelsen beviljat några skogsägare bidrag med 50 procent, medan andra fått 45 procent, andra åter 40 procent och några kanske blott 30 procent. Ett dylikt system skulle väcka missundsamhet och förargelse och skulle aldrig i längden kunna av skogsvårdsstyrelsen vidhållas. Kungl. Maj:ts förslag kommer i praktiken ovillkorligen att leda till, att alla erhålla maximibidraget å 50 procent.

Då enligt vad ovan sagts ett så högt bidrag ej kräves för att få verksamheten i gång samt då vidare en begränsning av bidraget till lägre procent skulle få till följd, att flera skogsägare kunde få del av anslaget, anser jag lämpligt, att mom. 7 ändras på sådant sätt, att bidraget fastställes att utgå med i regel 40 procent av kostnaden för företaget. Emellertid torde det böra vara skogsvårdsstyrelsen medgivet att, då särskilda omständigheter därtill föranleda, bevilja något högre anslag. Ett sådant förfaringssätt kan knappast väcka missstämning. Så gott som alla erhålla bidrag enligt den fastställda regeln. Göres ett undantag, kunna speciella motiv härför åberopas.

Med hänsyn till gagnet för det allmänna av den nu ifrågavarande bidragsverksamheten är frågan om lämnandet av understöd till de minsta fastigheterna av viss betydelse. Domänstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län hava påpekat, att beträffande sådana fastigheter omkostnaderna för planläggning och arbetsledning vid skogsvårdsåtgärdernas genomförande bleve opropor­tionerligt höga i jämförelse med värdet av den skogsproduktion, som vunnes. Samma vore förhållandet med den kontroll, som under en följd av år måste utövas, så att den uppdragna skogen i behörig ordning vidmakthölles. Nyttan av företagen bleve påtagligt mindre än kostnaderna.

Nämnda myndigheter hava därför föreslagit, att de minsta företagen skulle uteslutas från rätt till bidrag. Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län har

föreslagit arealgränsen till 4 hektar. Kungl. Maj:t har ej biträtt denna mening. I propositionen säges: "Ej heller synas tillräckliga skäl föreligga att genom särskilda föreskrifter från rätten till bidrag undantaga företag av ringa omfattning, då det lämpligen torde kunna överlämnas åt de bidragsbeviljande myndigheterna att i varje särskilt fall bedöma, huruvida den för företaget erforderliga administrationskostnaden står i skäligt förhållande till kostnaderna för företagets utförande, och med ledning härav utvälja de företag, till vilka bidrag bör beviljas." (Sid. 66.)

Kungl. Maj:t har sålunda överlämnat åt skogsvårdsstyrelserna att själva pröva och avgöra i vad mån de minsta företagen med hänsyn till de alltför höga administrationskostnaderna skola uteslutas från bidrag. Av samma skäl, som här ovan framförts i fråga om bestämmande av bidragsprocentens storlek, torde detta få anses vara mindre lämpligt. Styrelserna torde lätt kunna komma att anklagas för mannamån, om de i det ena fallet bevilja bidrag till ett företag om exempelvis 4 hars areal, men i ett annat fall avslå en ansökan, som berör 3,8 har. Gränsen måste dragas någonstades, och de, vilkas ansökningar beröra områden nära under sagda arealgräns, komma att känna sig orättvist behandlade. Har arealgränsen fastställts av statsmakterna, blir förhållandet ett annat. Skogsvårdsstyrelserna kunna då ej göras till föremål för klander.

I kungörelsen i ämnet bör sålunda en arealgräns fixeras, under vilken bidrag ej beviljas. Fråga blir då, var denna bör dragas. Den av skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län till 4 har föreslagna gränsen synes måhända vara väl hög. Det torde vara mer lämpligt, att gränsen drages vid 2 har.

Enligt vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta sådan ändring i de i proposition 134 föreslagna grunderna för erhållande av bidrag från statens skogsodlingsanslag,

att bidraget skall utgå med 40 procent av den beräknade kostnaden för företaget, dock med rätt för skogsvårdsstyrelsen att, när särskilda skäl därtill föreligga, bevilja högre bidrag, dock ej över 50 procent,

samt att företag med mindre areal än 2 hektar ej skola vara berättigade att erhålla bidrag.

Stockholm den 9 mars 1930.

Gustaf Tamm.

